

ØVRE EIKER
KOMMUNE

Livskraftige sammen!

Øvre Eiker kommunes strategi for medvirkning og samskaping
2017-2027

Medvirkningsplakaten – strategien i kortversjon

Det gode liv i Øvre Eiker skapes sammen, av alle som bor og jobber her. Kommunen legger best til rette for å skape seg gode liv når kommune og engasjerte innbyggere spiller på lag.

Møtene mellom kommune og innbyggere skal gjennomføres av at:

- Kommunen skal møte folk med utgangspunkt i deres situasjon, perspektiv og ressurser
- Kommunens kommunikasjon skal være inviterende, imøtekommende og respektfull
- Det kommunen spør innbyggere om, skal være konkret og enkelt
- Grupper som i mindre grad deltar, skal stimuleres til deltakelse
- Samarbeid med frivilligheten skal respektere frivillighetens egenart og oppleves rettferdig
- Prosess og tjeneste skal holde god kvalitet
- Innspill og kontakt skal følges opp med klare tilbakemeldinger

Målet er at innbyggerne skal oppleve:

- En kommune som tar godt i mot de som tar initiativ til å påvirke
- En kommune som i viktige saker inviterer aktivt og bredt til dialog og konsultasjon
- Et løpende samarbeid mellom kommune og paraplyorganisasjoner om medvirkning
- Kommunale tjenester som involverer sine brukere i planlegging, gjennomføring og evaluering
- Tjenester som er preget av respekt, lydhørhet og åpenhet
- Tjenester som systematisk samler og bruker innbyggernes erfaringer til utvikling
- En kommune som er tydelig på roller og som i samskapingsprosjekter møter andre på like fot
- At kommunens tilnærming er å være tilrettelegger, igangsetter og sparringspartner
- En kommune som er forutsigbar i myndighetsutøvelse, med trygge og legitime prosesser
- En kommune som bidrar til å bygge opp gode nettverksarenaer
- En kommune som bidrar til gode løsninger ved å mobilisere egne og andres ressurser
- En kommune som bidrar til nytenking og utradisjonelle løsninger og som er åpen, spørrende og lyttende

Fram til 2027 skal kommunen prioritere:

- Enkle og tydelige strukturer på råd og utvalg
- Enkle og gode veiledninger for innbyggere som vil påvirke
- Verktøybank for medvirkning
- Refleksjon i tjenestene om brukermedvirkning
- Metoder for systematisk bruk av brukeres og ansattes erfaringer og innspill til utvikling
- Helhet, tydelighet og forutsigbarhet i støtten til frivillighet, kultur- og idrettsliv og samskaping
- Nettverksarenaer og møteplasser for innovasjon, samskaping og gjensidig læring
- Samskapingsprosjekter, med gode verktøy for læring

Medvirkning og samskaping: Hvorfor og hvordan

Det gode liv i Øvre Eiker skapes sammen av alle som bor og jobber her. Kommunens rolle er å regulere noen viktige spørsmål lokalt, sørge for sentrale velferdstjenester og å bidra til å forløse lokal skaperkraft. Kommunen påvirker derfor innbyggernes muligheter til å skape seg gode liv.

Øvre Eikers visjon er "Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker". Kommune og innbyggere skal mest mulig møtes ansikt til ansikt og finne gode løsninger sammen. Det stiller høye krav til kommunen, og det stiller høye krav til innbyggerne. I Øvre Eiker er det riktig å være ambisiøse.

I Øvre Eiker skal innbyggerne oppleve positive møter med kommunen, preget av en lyttende og interessert holdning. Prosesser skal være åpne og forutsigbare og invitere til engasjement og deltakelse. Forutsetningene for det man skal gjøre sammen skal være klare fra start, og roller skal være tydelige.

Medvirkning og samskaping er viktige verdier i seg selv. Øvre Eiker kommune skal bruke metoder og perspektiver som handler om medvirkning og samskaping til å styrke lokaldemokratiet. I tillegg skal medvirkning og samskaping bidra til at kommunale beslutninger blir til gjennom legitime prosesser med brei forankring. Medvirkning og samskaping skal føre til at beslutninger og tjenester holder god kvalitet. Kommune og innbyggere skaper bedre løsninger sammen enn hver for seg.

De følgende prinsippene skal gjennomsyre møtene mellom kommune og innbyggere:

- Kommunen skal møte folk med utgangspunkt i deres situasjon, perspektiv og ressurser
- Problemstillinger kommunen løfter inn i medvirkning, skal være konkrete og enkle
- Prosesser, skriftlig og muntlig språk og opptreden i møte med folk, skal være inviterende, imøtekommende og respektfulle, og redusere terskler for deltakelse.
- Kommunen skal være seg bevisst at enkelte grupper deltar i mindre grad og gjøre tiltak for å stimulere til mer deltakelse
- Samarbeid og kontakt med frivilligheten skal respektere frivillighetens egenart og oppleves rettferdig
- Både prosess og tjeneste skal holde god kvalitet
- Innspill og kontakt skal følges opp med klare tilbakemeldinger

Disse verdiene og prinsippene skal gjennomsyre kommunens aktivitet som myndighetsutøver, tjenesteyter og nettverksaktør. Det påligger politikere og ansatte i kommunen å ha dette i ryggmargen som grunnholdninger i møtet med innbyggerne. Det påligger kommunen som organisasjon å sørge for at politikere og ansatte har kompetanse og verktøy til å skape gode møter med innbyggerne. Til sist påligger det innbyggerne å delta aktivt i demokratiet med sine synspunkter og sin kompetanse innenfor de spilleregler som til en hver tid gjelder.

*I Øvre Eiker kommune forstår vi **medvirkning** som å delta i utformingen av en beslutning man ikke selv tar.*

*I Øvre Eiker kommune snakker vi om **samskaping** når vi mener prosesser der innbygger og kommune i fellesskap utvikler og setter ut i livet tjenester og løsninger og hvor maktforholdet er mer jevnbyrdig enn der hvor kommunen er alene om å utføre tjeneste eller fatte beslutning til sist.*

Den engasjerte innbygger

Når Øvre Eiker kommune skal ta politiske og administrative beslutninger som regulerer innbyggernes liv, er målet at innbyggerne våre skal oppleve det følgende:

- De som selv tar initiativ til å påvirke en beslutning, skal oppleve å bli tatt godt i mot og bli sett på som mulige ressurspersoner. Dette betyr at de skal bli aktivt veiledet i hvordan de kan påvirke. De skal også tidlig få avklart hva det er realistisk å forvente av en prosess og møte gode spørsmål om hva som er viktig for dem. Det skal finnes godt kjente og enkle rutiner og regler for å påvirke, og disse skal være i aktiv bruk.
- Det skal inviteres aktivt og bredt til dialog i de ulike stadiene fram mot en kommunal beslutning av betydning. Virkemidlene som brukes skal være varierte og tilpasset formålet med deltakelsen.
- Øvre Eiker kommune skal ha et formalisert samarbeid med paraplyorganisasjoner for lag, foreninger og næringsliv. Dette skal sikre løpende medvirkning på viktige saksområder i lokalsamfunnet. Kommunen skal også organisere samarbeid med representanter for grupper som ellers vil ha utfordringer med å nå fram i de politiske prosessene. Disse samarbeidene kan ta form av råd/utvalg eller samarbeidsavtaler med slike organer eller sammenslutninger.

Skal disse målene nås, må det være godt samsvar mellom de ambisjoner kommunen har og de ressurser kommunen har til rådighet. Dette krever at innbyggere og kommune prioriterer hvilke kanaler og metoder det skal satses på.

I strategiperioden fram mot 2027 skal Øvre Eiker kommune prioritere det følgende:

- Enkle og tydelige strukturer med frivillige råd og utvalg, herunder prinsipper for opprettelse av utvalg med avgrenset varighet og oppgaver.
 - Råd/medvirkningsstrukturer for ulike befolkningsgrupper skal ha en klart definert rolle i politiske beslutningsprosesser, en valgordning som involverer bredest mulig, kompetent og koordinert sekretariatsbistand og opplæring.
 - By- og grendeutvalgene og paraplyorganisasjoner for frivillige lag og foreninger eller næringsliv skal ha samarbeidsavtaler med kommunen over felles maler, som definerer roller, ansvar, rammer for medvirkning og bidrag inn i felles kompetanseutvikling. Deres uavhengighet av kommunen skal være tydelig.
- Lage enkle og gode veiledninger for innbyggere som vil påvirke.
 - For typiske tilfeller skal det være tilgjengelig veiledning som innbyggere selv kan gjøre seg kjent med digitalt og som kommunens ansatte kan støtte seg på i møtet med innbyggere. Dette kan også innebære systemer for å spore innspill i prosesser.
- Utvikle og vedlikeholde en verktøybank for medvirkning, med politisk forankrete retningslinjer der dette er nødvendig. Dette arbeidet skal inkludere utvikling og testing av nye metoder.

Den berørte innbygger

Når Øvre Eiker kommune skal ta beslutninger om enkeltpersoner eller planlegge, utføre og vurdere tjenester som berører enkeltpersoners liv, er målet at innbyggerne skal oppleve dette:

- Brukere av en tjeneste skal oppleve hvert møte med kommunen som preget av respekt, lydhørhet, åpenhet og de øvrige prinsipper som denne strategien gir uttrykk for. En tjeneste skapes i samspillet mellom innbyggerne og den som utfører tjenesten. Dette skal anerkjennes, og ha praktiske konsekvenser for hvordan tjenesten gjøres.
- Brukere av en tjeneste skal på individ- og systemnivå være involvert i dialog om planlegging, gjennomføring og evaluering av tjenesten på en måte tilpasset brukernes forutsetninger for deltakelse og tjenestens karakter.
- Alle kommunens tjenester skal samle og nyttiggjøre seg innbyggeres og ansattes erfaringer i utvikling av tjenestene, både i den daglige utførelsen og i større, innovative prosjekter.

Kommunens tjenester er på ulike modenhetsnivåer med tanke på punktene over. I Øvre Eiker kommune skal vi bruke en medvirkningstrapp som bilde på dette, og alle tjenester skal arbeide for å komme opp på et høyere modenhetsnivå. Ved utgangen av strategiperioden i 2027 skal ingen tjenester være under middels modenhet, og et flertall skal ha høy modenhet.

Medvirkningstrappa i Øvre Eiker kommune

Dimensjon	Nivå 1 Ingen modenhet	Nivå 2 Lav modenhet	Nivå 3 Middels modenhet	Nivå 4 Høy modenhet
Holdninger til brukermedvirkning	Motstand eller likegyldighet	Aksept	Engasjement	Profesjonell, lærende tilnærming
Forhold til lovkrav	Oppfyller ingen eller noen med vesentlige mangler	Noen mangler	Oppfyller alle lovkrav	Oppfyller alle lovkrav
Verktøybruk	Ingen eller symbolske tiltak; lite deltakelse; svak kompetanse	Mest lov-pålagte; variabel deltakelse; variabel gjennomføring	Noe variasjon, men lite systematikk i gjennomføring og oppfølging.	Variert tilnærming på individ- og systemnivå; systematisk gjennomføring og oppfølging

I strategiperioden fram mot 2027 skal Øvre Eiker kommune prioritere det følgende:

- Ta i bruk systematiske metoder for anvendelse av brukeres og ansattes erfaringer og innspill i tjenesteutvikling. Dette skal inkludere gode arenaer for erfaringsdeling og læring mellom tjenester og for ivaretagelse av ildsjeler i kommunens tjenester.

Sammen skaper vi

Øvre Eiker kommune skal ha et tett samarbeid med innbyggere i lag, foreninger og næringsliv om å utvikle gode løsninger på innbyggernes behov. Når Øvre Eiker kommune skal skape noe sammen med innbyggerne, er målet at innbyggerne skal oppleve det følgende:

- En kommune som i samskappingsprosjekter er mest mulig på like fot med sine partnere og tydelig på sine roller. Kommunens rolle i samskaping skal først og fremst være en tilrettelegger, en igangsetter og en kompetent sparringspartner. Når kommunen må utøve myndighet, skal kommunen være forutsigbar, med trygge og legitime prosesser.
- En kommune som bringer ulike aktører sammen, som mobiliserer egne og andres ressurser til det beste for fellesskapet og som støtter opp under ildsjeler som vil skape noe.
- En kommune som bidrar til nytenking og til å realisere utradisjonelle løsninger og som har en åpen, spørrende og lyttende holdning.

Skal disse målene nås, må kommunen sikre at de rammer som kommunen har for sitt engasjement er tydelige, avklarte og kommuniserte på forhånd. Ledere og medarbeidere må ha fullmakt, kompetanse og engasjement til å opptre fleksibelt og løsningsorientert innenfor disse rammene.

I strategiperioden fram mot 2027 skal Øvre Eiker kommune prioritere det følgende:

- Kommunens tilrettelegging for frivillighet, kulturliv og samskaping skal danne en helhet, med tydelige regler, indre sammenheng og forutsigbare søknads- og saksbehandlingsprosesser.
- For å fremme innovasjon, samskaping og læring skal kommunen ta initiativ til målrettede nettverk og møteplasser på tvers av ulike sektorer.
- Kommunen skal aktivt fremme og aktivt delta i større og mindre samskappingsprosjekter. Kommunen skal ta i bruk verktøy og metoder for å systematisere læringseffekter fra slike prosjekter.